

KJØPLOKAL Nord-Norge – mer lokalmat gjennom offentlige innkjøp

Kommunene kjøper hvert år inn store mengder mat til blant annet skoler, barnehager, kantiner og sykehjem. KJØPLOKAL Nord-Norge undersøker hvordan denne innkjøpsmakten kan brukes til å få mer norsk og lokalprodusert mat på menyen – og samtidig styrke lokale produsenter, verdiskaping og matberedskap i nord.

Hva vil prosjektet oppnå?

Prosjektet skal gjøre det enklere for nordnorske kommuner å kjøpe lokalmat innenfor regelverket for offentlige anskaffelser. Forskerne kartlegger dagens innkjøpspraksis og det juridiske handlingsrommet, samler gode eksempler og utvikler løsninger sammen med kommuner, innkjøpsmiljøer og mataktører. Kunnskapen prøves ut i pilotkommuner, med mål om mer treffsikre innkjøp og mer stabile markeder for lokale produsenter.

Tidsramme og finansiering

KJØPLOKAL Nord-Norge gjennomføres i perioden **2024–2026**. Prosjektet er finansiert av de nordnorske fylkeskommunene gjennom ordningen *Bærekraftig verdiskaping og matproduksjon i nord*.

Et bredt nordnorsk samarbeid

Nordlandsforskning leder prosjektet i samarbeid med Senter for velferds- og arbeidslivsforskning ved OsloMet. Pilotkommunene er **Steigen, Balsfjord, Kvæfjord og Tana**. I tillegg deltar RKK Salten, Digipro Helse, Innkjøpsservice og flere lokalmataktører og -nettverk: Salten Mat / Heges Matopplevelser, Ækte Lokalmat Salten / Beiarmat AS, Kvæfjord Matkultur og Njalla. Partnerskapet kobler forskning, praktisk innkjøpsarbeid, juridisk kompetanse og erfaring fra hele matkjeden.

Kunnskapsdeling og dialog

Sentralt i prosjektet står tre samlinger hvor partnerskapet og eksterne møtes for å dele kunnskap og erfaringer, og diskutere hvordan pilotkommunene kan jobbe mot økt innkjøp av lokalmat. I tillegg til deling av kunnskapen forskningspartnerne har samlet i prosjektet, har prosjektet innhentet erfaringer med innkjøp av lokalmat fra foregangsaktører som Oppdal kommune og Agder fylkeskommune, kunnskap om regelverk fra Direktoratet for forvaltning og økonomistyring samt innkjøpsfaglig ekspertise fra Finnut AS.

Hva har vi funnet så langt?

- En del kommuner kjøper lokalmat, men den utgjør som regel en liten del av de samlede matinnkjøpene.
- Lokalmat er bare i begrenset grad forankret i kommunale strategier og planer.
- Mange kommuner mangler oversikt over lokale produsenter, og kunnskapen deles i liten grad mellom landbruks-/næringsmiljøer og dem som står for innkjøpene.
- Ildsjelene er viktige drivere. Samtidig begrenser tid, kapasitet, prispress, logistikk, bestillingsløsninger og usikkerhet om regelverket mulighetene for å kjøpe mer lokalt.

Veien videre

Skal kommunene lykkes, må lokalmat inn i strategier og anskaffelsesplaner, møteplasser mellom innkjøpere og produsenter må etableres, og kommunene må bruke handlingsrommet i regelverket mer aktivt. Fleksible avtaler, bedre oversikt over tilbudet i regionen og krav som vektlegger blant annet kvalitet, miljø, transport, service og beredskap kan åpne markedet for flere lokale leverandører.

Vil du vite mer?

Ta kontakt med prosjektleder Bjørn Vidar Vangelsten ved Nordlandsforskning på telefon 99254275 eller epost bvv@nforsk.no.